

Commissie voor de
milieueffectrapportage

MIRT-verkenning OV en Wonen, gemeente Utrecht

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

13 juli 2023 / projectnummer: 3716

1 Advies voor de inhoud van het MER

Er worden tot 2040 veel woningen bijgebouwd in de regio Utrecht. Rijk, provincie en gemeenten verwachten daarmee een sterke toename in mobiliteit van en naar deze regio. Daarom onderzoeken ze in een MIRT-studie¹ welke maatregelen nodig zijn om te zorgen dat (toekomstige) inwoners en bezoekers zich soepel en veilig kunnen verplaatsen. Het gaat om maatregelen voor openbaar vervoer (OV) en fiets, zoals de aanleg van een of meer tramlijnen. In een voorkeursbeslissing worden de gekozen maatregelen vastgelegd. Voor dit besluit wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd te adviseren over de inhoud van het op te stellen MER.

Essentiële informatie voor het MER

Om met een toenemend aantal woningen de leefbaarheid te (blijven) garanderen wil de overheid dat mensen zich minder met de auto en meer met het OV en de fiets verplaatsen. In dit project 'MIRT OV en wonen' is deze verschuiving het uitgangspunt. Het valt op dat gemeenten en het rijk hierin samen en nauw optrekken. Het project staat daarmee niet op zichzelf, maar is een belangrijke voorwaarde voor het grootschalig kunnen bouwen.

De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)² bevat al een uitgebreide studie naar mogelijke oplossingsrichtingen. Uit deze mogelijkheden is een selectie gemaakt die in het MER onderzocht gaat worden.³ Deze selectie roept nog vragen op bij de Commissie. Zo zijn er maatregelen, zoals het ombouwen van een of meer sprinterstations tot intercitystations, afgevallen. Volgens de NRD behoren deze maatregelen niet tot de reikwijdte van het project. De Commissie vraagt zich af of de reikwijdte niet te vroeg is versmald en wijst op het risico dat door deze afweging mogelijk kansen kunnen worden gemist. Ze adviseert in deze fase van het project eerst nog een keer goed 'uit te zoomen' en na te gaan wat wel en niet wordt meegenomen in het MER.⁴

Behalve dit project zijn er in de regio Utrecht nog andere grote, verwante ontwikkelingen, zoals de ontwikkeling van de A12-zone en de aanpassing van de A27. Een goede afstemming en coördinatie met en tussen deze projecten is essentieel. Besluiten in het ene project kunnen effecten hebben op dit plan en de milieueffecten ervan en andersom. De Commissie adviseert deze gevoeligheden goed in kaart te brengen.

Ook adviseert ze om te zorgen voor een helder en transparant participatieproces en daarin het lokaal bestuur, verschillende bevolkingsgroepen en andere belanghebbenden te betrekken.⁵ Besluiten over ondergrondse infrastructuur hebben grote en langdurige gevolgen voor de kwaliteit van de leefomgeving tijdens de uitvoeringsfase.⁶

¹ Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport.

² MIRT-Verkenning OV en Wonen Zeef 2, Notitie Reikwijdte en Detailniveau, 11 mei 2023.

³ Zeef 1 in het proces van de verkenning.

⁴ Verschillende zienswijzen gaan in op de keuze van de alternatieven en vragen meer aandacht om de afweging.

⁵ Geef aan hoe de opbrengsten hiervan een plek in het MER krijgen.

⁶ Anderzijds kan in de gebruiksfase een ondergrondse tramlijn weer kwaliteit opleveren in de leefkwaliteit bovengronds.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Om het milieubelang in het besluit over de voorkeursbeslissing MER goed mee te kunnen wegen is in ieder geval onderstaande informatie noodzakelijk:

- **Omschrijf de aanleiding van het project.** Doe dit aan de hand van het vastgestelde en voorgenomen ruimtelijk beleid en de opgaven voor woningbouw en mobiliteit.
- **Beschrijf de ontwikkelingen in de regio in een brede context.** Er worden tegelijkertijd veel grote projecten opgepakt in de Utrechtse regio. Naast de grootschalige, geplande woningbouw, zijn er ook plannen voor bijvoorbeeld de aanpak van de Ring Utrecht (A12-zone, A27-bak, Noordelijke Ring) en Station Lunetten-Koningsweg. Geef aan hoe deze en andere relevante projecten het MIRT project OV en Wonen beïnvloeden.
- **Beschrijf hoe de keuze van te onderzoeken alternatieven is gemaakt.** Geef aan hoe deze keuze tot stand is gekomen, wie de besluiten genomen heeft en welke milieuoverwegingen hierbij een rol hebben gespeeld.
- **Beschrijf de verwachte referentieontwikkeling vanaf heden tot 2040, zonder maatregelen.** Dit vormt de referentie om de maatregelen mee te vergelijken: zo komen de negatieve én positieve effecten van het project goed in beeld.
- **Werk alternatieven uit om de opgaves op te lossen.** Beschrijf de mogelijke maatregelen⁷ en werk deze uit tot samenhangende alternatieven.
- **Onderzoek meekoppelkansen.** Dit project kan ook worden gebruikt om andere ontwikkelingen mogelijk te maken of te versnellen. Werk deze ‘meekoppelkansen’⁸ uit.
- **Werk het beoordelingskader verder uit en beschrijf de milieueffecten.** Maak in de beoordeling in elk geval onderscheid in de uitvoeringsfase en gebruiksfase. Laat zien welke criteria gaan over het bereiken van de doelen en welke over milieueffecten. Benoem, voorafgaand aan het onderzoek, behalve thema’s ook concrete indicatoren en de gegevens (data) die hiervoor nodig zijn.
- **Samenvatting.** Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Deze moet daarom als zelfstandig document leesbaar zijn en moet een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Maak duidelijke visualisaties en goede kaarten met een kloppende legenda.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. Ze bouwt in haar advies voort op de NRD. Ze herhaalt slechts punten die al in de NRD aan de orde komen als dat voor een goed begrip van het advies nodig is of als ze voorstelt de aanpak op onderdelen aan te passen.

⁷ Voorbeelden: maatregelen om het stationsgebied minder druk te maken, een onder- of bovengrondse aanleg van een trambaan, of fietsvoorzieningen.

⁸ Denk bijvoorbeeld aan maatregelen voor verbetering van de natuur of de ruimtelijke kwaliteit.

Figuur 1 Onderzochte oplossingsrichtingen in het plangebied, bron NRD

Aanleiding MER

Om de stad en regio leefbaar en bereikbaar te houden en tegelijk de (extra) woningbouwopgave in de regio mogelijk te maken is volgens de NRD een sterke inzet op de mobiliteitstransitie van auto naar OV en actieve mobiliteit (lopen en fietsen) noodzakelijk. In deze MIRT-studie onderzoeken rijk, provincie en de gemeenten Utrecht en Nieuwegein welke maatregelenpakketten hiervoor nodig zijn. Voordat de Voorkeursbeslissing hierover wordt genomen wordt een plan-MER opgesteld. Hierna vindt nog de fase van Planuitwerking plaats.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag - in dit geval de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat- neemt de Voorkeursbeslissing.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3716 op www.commissiener.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Doelstellingen en beleid

2.1 Uitwerking opgaves in concrete doelstellingen

Dit MIRT-project heeft drie hoofdopgaves om de toenemende mobiliteit goed op te vangen:

- het voorkomen van overbelasting door reizigers rond Utrecht Centraal;
- het beter bereikbaar maken van Utrecht Science Park per OV;
het beter bereikbaar maken per OV van nieuwe woon- en werklocaties in Utrecht Zuidwest en Nieuwegein in 2030 en verder.

De Commissie adviseert de drie opgaves concreet uit werken:

- Beschrijf de samenhang tussen de drie opgaves en toon ze op kaart.
- Maak de bereikbaarheid inzichtelijk voor werklocaties en voorzieningen voor de verschillende gemeenten in de regio: Utrecht, Nieuwegein en bijvoorbeeld ook Houten en Bunnik. Zet in de uitwerking nabijheid van arbeidsplaatsen en voorzieningen centraal. Maak onderscheid in de gevolgen voor verschillende bevolkingsgroepen.⁹
- Maak de ambities voor mobiliteit expliciet en kwantificeer de doelstellingen zo goed mogelijk. Het Utrechts mobiliteitsbeleid kiest expliciet voor lopen als belangrijke vervoerswijze. Werk ook dit doel concreet uit.¹⁰

Maak tot slot inzichtelijk of de gehanteerde woningbouwopgave nog actueel en realistisch is, zowel kwantitatief, kwalitatief als wat betreft de termijn en tijdsduur van realisatie.

2.2 Beleidskader en te nemen besluiten

Beschrijf de context van het project. Geef aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het project. Toon aan dat het project/plan kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij in ieder geval in op:

- het nationaal en provinciaal beleid over mobiliteit, wonen en werken, inclusief het rijksbeleid voor Betalen naar gebruik;
- de omgevingsvisies van de provincie en van de gemeenten Utrecht en Nieuwegein en het omgevingsbeleid van de omliggende gemeentes en andere betrokken instanties;
- de Visie Stedelijke Groenstructuur;
- het parkeer- en mobiliteitsbeleid;
- ‘Goed op weg’ activiteiten van de regio Utrecht;
- beleid voor ondersteunende vervoerswijzen, ook voor speciale groepen.

De procedure voor de milieueffectrapportage wordt doorlopen voor het nemen van een Voorkeursbeslissing door de minister, zoals vastgelegd in de Omgevingswet. Deze procedure komt juridisch overeen met het voorkeursbesluit volgens het Plan- en Besluitvormingsproces Infrastructuur (PBI). De Omgevingswet wordt hoogstwaarschijnlijk op 1 januari 2024 van kracht.

⁹ Denk hierbij aan onderscheid naar sociaal-economische status.

¹⁰ De NRD behandelt lopen niet.

Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor bevoegd gezag is en wat (globaal) de planning is.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Samenhang met andere projecten en ontwikkelingen

Benoem de relevante mobiliteits- en woningbouwprojecten in de regio met mogelijke milieueffecten in samenhang met dit project. Denk bijvoorbeeld aan: de A27-bak, Noordelijke Randweg en de A12-zone, station(sgebied) Lunetten-Koningsweg, woningbouw Rijnenburg. Beschrijf hoe deze projecten dit project beïnvloeden. Geef aan hoe hiermee rekening wordt gehouden in bijvoorbeeld de keuzes voor de uit te werken alternatieven.

Daarnaast zijn er onzekerheden in de maatschappelijke ontwikkelingen. Breng ook deze in kaart, aan de hand van de relevante PBL-scenario's¹¹. Geef aan hoe het project hiermee rekening houdt.

3.2 Gemaakte keuzes in MIRT Zeef 1

De eerste fase van de MIRT-Verkenning kende een analyse waarin tien combinaties van mobiliteitsmaatregelen zijn onderzocht. Deze zijn beoordeeld op verschillende thema's¹² en worden, zo schrijft de NRD, in het MER gecombineerd tot basisalternatieven. De beoordeling van deze basisalternatieven moet dan tot een onderbouwde Voorkeursbeslissing leiden. De Commissie constateert dat de afwegingen, die in Zeef 1 zijn gemaakt in de NRD niet voldoende navolgbaar zijn verwoord.

Geef daarom alsnog een helder overzicht van de afwegingen die in Zeef 1 zijn gemaakt:

- Geef aan welke indicatoren zijn gebruikt. Beschrijf expliciet welke milieuoverwegingen hierbij een rol hebben gespeeld en hoe deze zijn getoetst. Geef aan wie waarover heeft besloten.
- Ga specifiek in op het niet meenemen van de ombouw van een of meer stations tot intercitystations (Zeef 1). Deze maatregel heeft mogelijk een grote positieve invloed op de vervoersstromen. Beschrijf de status van het besluit om deze niet in dit MER mee te nemen. Geef aan in hoeverre hiermee bij het uitwerken van de alternatieven toch rekening wordt gehouden. Dit voorkomt dat nu maatregelen worden genomen die later weer moeten worden teruggedraaid.
- Beschrijf hoe het verkrijgen van draagvlak een rol heeft gespeeld bij de keuzes.¹³ Geef een beschrijving van dit (participatie)proces, wie er betrokken zijn (geweest), wat de resultaten waren en hoe deze zijn verwerkt.

¹¹ [Scenario's](#) van het Planbureau voor de leefomgeving.

¹² Doelbereik, netwerkeffectiviteit, kosten, toekomstvastheid, ruimtelijke kwaliteit, verkeersveiligheid, milieueffecten en draagvlak.

¹³ De NRD noemt 'draagvlak' als een van de gehanteerde beoordelingscriteria.

3.3 Alternatieven

De NRD geeft aan dat het Voorkeursalternatief één of meer van de volgende maatregelen/OV-corridors zal gaan bevatten.

- Merwedelijn.
- Papendorplijn in samenhang met de SUNIJ-lijn.¹⁴
- Betere OV-bereikbaarheid Utrecht Science park:
 - Waterlinieweg en (langs) A12;
 - Tweede HOV-as Utrecht Science Park;
 - Frequentieverhoging Tram 22.

Deze OV-corridors bestaan uit verschillende bouwstenen die bepalend zijn voor hoe de lijnen eruit gaan zien. Belangrijke keuzes gaan bijvoorbeeld over (een combinatie van) bus- en/of tramlijnen, en onder- of bovengronds bouwen. Voor elk basisalternatief wordt met hetzelfde ruimtelijk programma gerekend, bijvoorbeeld wat betreft het aantal woningen. De Commissie geeft hieronder aandachtspunten bij de uitwerking van de bouwstenen, maatregelen en alternatieven.

Algemene aanbevelingen

- Geef aan hoe de gestelde doelen de keuze en de afbakening van de alternatieven hebben bepaald.
- Beschrijf hoe het project rekening houdt met de samenhang tussen de verschillende mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen. Geef ook aan hoe via monitoring kan worden bijgestuurd als ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Neem in de uitwerking mee dat de keuze om het ruimtelijk programma bij de verschillende varianten constant te houden ook nadelen heeft. Bepaalde varianten en alternatieven kunnen meerwaarde hebben boven andere vanwege toegevoegde mogelijkheden om de schaarse ruimte nuttig te vullen. Beschrijf het eventuele verschil in aantal woningen en/of bedrijven per variant door bijvoorbeeld het ruimtebeslag van de maatregelen te benoemen.
- Beschrijf de koppeling van maatregelen en bouwstenen met andere vervoerssystemen. Denk aan de ontwikkeling van de mobiliteitsknopen naar multimodale hubs en besteed aandacht aan de stedelijke distributiemogelijkheden bij die hubs.
- Besteed aandacht aan de effecten voor het overige OV-netwerk zoals lijnvoering¹⁵ en kwaliteit dienstregeling.¹⁶

Stationsgebied en Utrecht Centraal

- Het voorkomen van overbelasting rond Utrecht Centraal speelt een centrale rol bij de plannen. Dit speelt ook binnen het station zelf. Het lijkt er nu op dat de gekozen alternatieven leiden tot meer drukte op piektijden. Onderzoek of de hoeveelheid voetgangers in de verschillende varianten veranderen van 'continu en regelmaat' naar 'pieken en dalen'. Werk wanneer nodig vervolgens maatregelen uit om dit te verbeteren. Maak onderscheid in de vervoersstromen in de omgeving van het centraal station en de vervoersstromen in Utrecht Centraal zelf.
Denk hierbij aan:
 - varianten in de ruimtelijke opzet om stromen te scheiden;
 - mogelijkheden voor spitsspreiding.

¹⁴ SUNIJ staat voor Sneltramverbinding Utrecht - Nieuwegein - IJsselstein.

¹⁵ Het netwerk van OV lijnen en hoe dit wordt gebruikt.

¹⁶ Verschillende zienswijzen wijzen hier ook en op de kwaliteit van de dienstregeling en bereikbaarheid van voorzieningen.

Andere vervoerswijzen

- Geef aan wat uitvoering van de maatregelen van dit project betekent voor de fietsbeleidsdoelen van de gemeente. Houdt daarbij rekening met de sterke interactie tussen fiets en OV. Wanneer negatieve effecten worden verwacht, geef aan welke consequenties daaraan worden verbonden en of aanvullende maatregelen nodig zijn.
- Werk uit wat het effect is van de maatregelen op de doelen voor autobereikbaarheid. Geef ook hier aan hoe met eventuele negatieve effecten wordt omgegaan.

Meekoppelkansen

- Inventariseer en onderzoek de meekoppelkansen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan:
 - maatregelen voor ecologie, ecologische verbindingzones en klimaat, zoals een faunatunnel, het aanplanten van bomen en andere groen.¹⁷ Beschrijf ook de mogelijkheden om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren;
 - de energietransitie en het combineren van andere werkzaamheden voor kabels en leidingen, ook om overlast op de lange termijn te minimaliseren.

Andere uit te werken maatregelen

- Werk de verschillen uit tussen de keuze voor bus of tram voor het aantal bereikbare locaties (werk, voorzieningen en het sociale netwerk). Onderscheid hierin verschillende doelgroepen. Geef aan wat de gevolgen zijn voor OV-gebruik en wat de noodzaak is voor ondersteunende voorzieningen voor specifieke doelgroepen¹⁸. Beschrijf maatregelen voor flankerend beleid.
- Ga expliciet in op het verschil in milieueffecten tussen ondergrondse en bovengrondse tracés.

4 Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Bepaling van het studie- en plangebied

Geef duidelijk op kaart aan wat het studie- en plangebied is.¹⁹ De milieueffecten en de reikwijdte ervan variëren voor ieder thema. Ook de belanghebbenden verschillen per milieuthema. Zo kunnen maatregelen die worden genomen voor de doelstelling 'het voorkomen van overbelasting rond Utrecht Centraal station' landelijk effect hebben, terwijl hinder in de uitvoeringsfase veel meer een lokaal effect zal hebben. Motiveer bij de effectbeschrijving van ieder milieuthema de grootte van het studiegebied.

¹⁷ Maak hiervoor ook gebruik van de Visie Stedelijke Groenstructuur van de gemeente Utrecht.

¹⁸ Het gaat dan zowel om mensen die permanent specifieke voorzieningen nodig hebben maar ook om degenen die tijdelijk of incidenteel ondersteuning in vervoer nodig hebben.

¹⁹ In het plangebied wordt het werk gerealiseerd, het effectgebied is het gebied waar mogelijk effecten van het plan zullen optreden en het studiegebied is het totaal waarin alle effectgebieden vallen.

4.2 Referentieontwikkeling

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkelingen tot 2040 in het studiegebied, zonder dat het project doorgaat. Autonome ontwikkelingen gaan uit van het vaststaand beleid. Geef gedetailleerd aan wat wel en niet bij de autonome ontwikkeling hoort, zoals het aantal te bouwen woningen. Geef ook als startpunt van de beschrijving de referentiesituatie zonder autonome ontwikkeling weer (de huidige situatie).

Dit project is een belangrijke voorwaarde voor het mogelijk maken van de woningbouwopgave. Geef daarom bij de beschrijving van de referentieontwikkeling inzicht in de ontwikkeling van de woningbouw in de tijd (wanneer) en ook in ruimtelijke zin (waar). Doe dit ook voor de meest waarschijnlijke uitkomsten van de eerdergenoemde relevante projecten (A27 bak, woningbouw-ontwikkelingen et cetera). Overweeg om ook een beschouwing op te nemen van de consequenties als het project niet zou doorgaan.

Neem de referentiesituatie met en zonder autonome ontwikkelingen op in de milieueffectbeoordelingstabel van de alternatieven (zie paragraaf 4.4) en scoor deze.²⁰ Zo wordt duidelijker wat de negatieve én positieve bijdrage van de alternatieven is aan de kwaliteit van de leefomgeving in en rond Utrecht. Beschouw in het beoordelingskader de alternatieven ten opzichte van de referentieontwikkeling.

4.3 Effectbepaling

Milieueffecten en vergelijking

Beschrijf de milieueffecten van de alternatieven. Geef daarbij ook mogelijke veranderingen in andere netwerken weer. Beschrijf bijvoorbeeld te verwachten veranderingen in het overige OV-netwerk bij realisatie van de alternatieven, Vergelijk de alternatieven onderling en met de verschillende referentiesituaties. Doel van de vergelijking is om te laten zien in hoeverre de alternatieven andere effecten veroorzaken. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en betrek daarbij de grens- en streefwaarden van de milieuwetgeving. Geef voor ieder alternatief aan of daarmee de gestelde doelen worden gerealiseerd. Overweeg dit in een aparte tabel te doen.

Doelbereik

Het MER is niet alleen bedoeld om te laten zien elke gevolgen het plan en de alternatieven hiervoor op de leefomgeving (kunnen) hebben maar ook of nagestreefde doelen worden gerealiseerd. Maak daarom onderscheid tussen criteria waarmee kan worden bepaald of specifieke doelen gehaald worden en de milieueffecten in brede zin.

Uitvoerings- en gebruiksfase

De uitvoeringsfase zal waarschijnlijk jaren duren. Onderscheid daarom zowel effecten tijdens de uitvoeringsfase als effecten in de gebruiksfase²¹. Breng dit op planniveau in beeld, zodat het een plek krijgt bij de integrale afweging van alternatieven. Verwerk beide fases in twee

²⁰ Dit geeft inzicht in de trend op grond van het huidige beleid, en of verwacht kan worden of aan richt/streefwaarden kan worden voldaan in de referentiesituatie.

²¹ Zie ook paragraaf 5.5.6 van de NRD waar dit als criterium is opgenomen.

aparte tabellen. Besteed bij de beoordeling aandacht aan negatieve en positieve milieueffecten.

4.4 Beoordelingskader

De Commissie constateert dat het beoordelingskader in de NRD zeer beknopt is en weinig gedetailleerd. Hierdoor is het voor belanghebbenden niet duidelijk op welke onderwerpen en welke wijze een score toegekend zal worden. Dit maakt het lastig in deze fase voor belanghebbenden om inzicht te krijgen welke effecten zullen optreden. De Commissie adviseert dit beoordelingskader in de definitieve NRD en daarna in het MER in detail uit te werken volgens de huidige standaarden. De Commissie geeft hieronder een aantal extra beoordelingscriteria ten opzichte van het beoordelingskader in de NRD. Deze ontbreken nu nog in de NRD.

Mobiliteit en verkeersveiligheid

Werk de in de NRD gekozen multi-modale benadering²² concreet uit in doelstellingen per vervoerswijze. Ga daarbij in op hoe de vervoerswijzen elkaar aanvullen, maar ook waar ze elkaar juist beconcurreren. Geef aan hoe het beleid zal worden uitgevoerd. Neem ook de effecten buiten het plangebied in beschouwing (zie paragraaf 4.1 van dit advies).

Werk concreet de effecten uit van de maatregelen ten opzichte van de referentieontwikkeling ten aanzien van:

- de beoogde modaliteitsverdelingen voor de ijkjaren 2030 en 2040;
- flankerend (parkeer)beleid en de effecten daarvan;
- de benodigde (rest)capaciteit voor OV en fiets, uitgewerkt in de tijd en voor alle relevante reisrichtingen;
- de bereikbaarheid van en reistijd naar essentiële maatschappelijke voorzieningen zoals ziekenhuizen. Besteed hierbij ook aandacht aan doelgroepen die slecht ter been zijn;
- bereikbaarheid voor nood- en hulpdiensten;
- de vervoerwaarde²³;
- de inpasbaarheid en ruimtelijke kwaliteit.

Leefomgevingskwaliteit en/of gezondheid

Beschouw bij geluid, trillingen en luchtkwaliteit ook het aanvullend lokaal beleid op deze aspecten (zoals het Utrechts Geluidbeleid waar momenteel besluitvorming over plaatsvindt) en het beleid voor gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit zoals volgt uit de Utrechtse Nota Volksgezondheid.²⁴ Als blijkt dat er sprake is van overschrijding van de wettelijke grenswaarden en/of (lokaal) beleidsmatig vastgestelde streefwaarden, breng dan indicatief in beeld met welke maatregelen deze overschrijding kan worden gemitigeerd en hoe effectief deze maatregelen zijn.

²² Modaliteit gaat over de vervoerswijze. Modal split is de verdeling van verplaatsingen over bijvoorbeeld auto, OV, fiets en lopen. Modal shift is de verandering daarin.

²³ Het verwachte aantal reizigers op grond van inwoneraantal, werkgelegenheid en overige voorzieningen, gerelateerd aan de binnen die regio geldende voor- en natransportafstanden.

²⁴ In dit beleid gaat het mede over woningontwikkeling op hoogbelaste plekken nabij infrastructuur. Dat zou hier mogelijk ook vice versa beschouwd moeten worden.

Stikstof

Stikstofdepositie is een belangrijke oorzaak voor de achteruitgang van de biodiversiteit in Nederland. Dit project kan een toename van stikstofdepositie op de nu al overbelaste Natura 2000-gebieden en-gebieden van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) veroorzaken, zowel in de uitvoeringsfase als in de gebruiksfase. Beschrijf in het MER de gevolgen van extra deposities op het/de Natura 2000-gebied(en) en het/de NNN-gebied(en). Het Voorkeursalternatief moet uitvoerbaar zijn binnen de kaders van de Wet natuurbescherming (Wnb). Toon in het MER aan dat dit het geval is.

De Commissie adviseert nu al na te gaan of er mogelijkheden zijn om de stikstofuitstoot te minimaliseren.

4.5 Monitoring

Leemten in kennis

Laat zien voor welke milieuaspecten er onvoldoende informatie is. Spits dit toe op belangrijke aspecten voor de besluitvorming zodat de consequenties van het tekort kunnen worden beoordeeld. Geef ook aan hoe ontbrekende gegevens, bijvoorbeeld via monitoring, op korte termijn kunnen worden aangevuld.

Integrale monitoring van werkzaamheden

In het studiegebied vinden veel (huidige en toekomstige) activiteiten tegelijkertijd plaats. De Commissie geeft aan de betrokken bevoegde gezagen in overweging om een boekhouding van activiteiten te ontwikkelen voor het gebied als geheel. Hierin kan via monitoring worden bijgehouden waar en wanneer precies welke activiteiten plaatsvinden en met welke belasting. Er komt zo inzicht in de actuele hinder, in het totaal aan activiteiten en in de onderlinge samenhang. Dit verbetert de sturingsmogelijkheden via planning en maatregelen op maat. Deze aanbeveling valt buiten het specifieke kader voor dit MER.

4.6 Vorm en presentatie

Zorg voor:

- een zo beknopt mogelijke hoofdtekst van het MER. Doe dit door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst;
- recent, goed en breed toegankelijk kaartmateriaal en tekeningen met duidelijke, leesbare en kloppende legenda's. Let op dat het kaartmateriaal en tekeningen (doorsnedes, impressies et cetera) waar nodig voldoende gedetailleerd zijn voor omwonenden.

De Commissie geeft in overweging naast een 'papieren MER' een digitaal MER op te stellen en/of een toegankelijke webpagina in te richten waarop omwonenden en andere belanghebbenden de effecten goed kunnen nagaan.

4.7 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorkeursbeslissing en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van het plan en de alternatieven, onzekerheden en leemten in kennis die er zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de keuze van het voorkeursalternatief;
- de referentieontwikkeling;
- relevant kaartmateriaal.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over het op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ruwan Aluvihare BA. MDip LA

Irma Dekker MSc

dr. ir. Marieke Dijkema

drs. Tjeerd Gorter (secretaris)

prof. dr. Henk Meurs

ir. Bert Sman

drs. Liesbeth van Tongeren (voorzitter)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Voorkeursbeslissing

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D 2.2, "Aanleg, wijziging of uitbreiding van een tramrails, boven- en ondergrondse spoorwegen, zweefspoor en dergelijke bijzondere constructies."

Bevoegd gezag besluit(en)

Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat

Initiatiefnemers besluit

Rijk, provincie Utrecht, gemeenten Utrecht en Nieuwegein

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 28 juni heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft gebruikt?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3716](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

